ГОМЕЛЬСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ І ПРАФКОМАЎ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 35 (635) | Субота, 20 снежня 1986 года | Газета заснавана ў верасні 1969 года. | Выходзіць раз у тыдзень | Цана 2 кап.

НА ПЛЕНУМЕ АБКОМА КПБ

У мінулую суботу адбыўся IV пленум абласнога камітэта Кампартыі Беларусі.

Па дакладу першага сакратара абкома КПБ А. С. Камая абмеркавана пытанне «Аб перабудове работы пярвічных партыйных арганізацый вобласці і ўзмацненні іх уплыву на паскарэнне сацыяльна-эканамічнага развіцця працоўных калектываў у святле патрабаванняў XXVII з'езда КПСС і IV пленума ЦК КПБ».

Пленум заслухаў і абмеркаваў інфармацыю члена абкома КПБ, старшыні абласнога савета Беларускага рэспубліканскага добраахвотнага таварыства барацьбы за цвярозасць, рэктара ГДУ Б. В. Бокуця аб праводзімай арганізатарскай і выхаваўчай рабоце па выкараненню п'янства і алкагалізму.

Пленум перавёў першага сакратара абкома ЛКСМБ У. К. Траццякова з кандыдатаў у члены абкома КПБ і выбраў яго кандыдатам у члены бюро абласнога камітэта партыі.

У зоне асаблівай увагі

ЦЁПЛЫМІ БЫЛІ СУСТРЭЧЫ

Група студэнтаў нашага універсітэта, сярод якіх было 15 прадстаўнікоў біялагічнага факультэта і двое дзяўчын з матфака, выязджала ў Нараўлянскі раён. Мэтай паездкі была прапаганда біялагічных ведаў, расказ студэнтаў аб вучобе, летніх практыках, цікавых мерапрыемствах, якія праводзяцца ў ГДУ.

Кожная сустрэча, а іх было пяць, з вучнямі сярэдніх школ, жыхарамі раёна заканчвалася невялікай канцэртнай праграмай.

З цікавасцю глядзелі вучні малодшых класаў слайды, зробленыя студэнтамі біяфака А. Нікалаевым і С. Зязюліным у час іх практыкі ў Лапландскім запаведніку, на Паўночным Каўказе, у Сухумскім гадавальніку малпаў. Паказ слайдаў суправаджаўся цікавымі расказамі аб жыцці жывёл. Такая пазнавальная наглядная інфармацыя прынесла школьнікам радасць знаёмства з багатым светам фауны нашай краіны.

Мяняліся школы, а разам з імі і твары, але ўсюды, дзе б ні выступалі, нас прымалі вельмі цёпла.

Мы з болем у сэрцы ўспрынялі ў свой час вестку аб аварыі на Чарнобыльскай АЭС. А вось цяпер нам прадставілася магчымасць выступаць перад жыхарамі раёна, які ўвайшоў у зону асаблівай увагі. Мы змаглі пераканацца ў тым, як людзі спакойна жывуць, працуюць, дзеці ходзяць у школы. Лепшай узнагародай для нас былі вясёлыя смех і гарачыя апладысменты хлопчыкаў і дзяўчынак, перад якімі мы выступалі.

З добрым гумарам выконвалі для іх сцэнку «Варона і сыр» А. Саварын і С. Ярмак, спявала вясёлыя песні трыо ў складзе Л. Міхаленка, С. Касаевай і А. Сацюка. У праграму нашай канцэртнай праграмы былі ўключаны таксама патрыятычныя песні, якія студэнты прысвяцілі 43-й гадавіне з дня вызвалення г. Гомеля ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. А з пародыямі выступаў В. Трапезнікаў, выносілі на суд гледачоў свае новыя вершы В. Хадан і Н. Доўста, у выкананні А. Сіліна гучалі песні на вершы У. Высоцкага і Б. Акуджавы. Своеасаблівым было выкананне народных песень Э. Цуранковым. Спадабаўся ўсім арыгінальны танец са свечкамі, з якім выступілі В. Кабылянская і І. Чудноўская.

Графік нашых сустрэч быў напружаным: заканчвалася выступленне ў адной школе і адразу ж ехалі ў наступную. Дзвадзілася хутка ўносіць папраўкі ў рэпертуар, зыходзячы з інтарэсаў гледачоў.

Хочацца сказаць вялікае дзякуй дырэктару абласной станцыі юных натуралістаў У. Д. Будзюхіну за вялікую дапамогу ў арганізацыі і правядзенні паездкі, загадчыку Нараўлянскага райана Д. М. Фешчанку за цёплы прыём.

Ад'язджаючы з Нароўлі, мы жадалі яе жыхарам моцнага здароўя, поспехаў у працы, вялікага чалавечага шчасця, мірнага неба і гаварылі ім: «Да новых сустрэч!».

С. ЖАГОЛКІН,
сакратар камсамольскага бюро біялагічнага факультэта.

УДАСТОЕНА ЎРАДАВАЙ УЗНАГАРОДЫ

ШЧОДРЫ ТАЛЕНТ ЧАЛАВЕЧНАСЦІ

Сярод тых, хто сёлета ўдастоены высокай урадавай узнагароды, — медаля «За працоўную доблесць» — дацэнт нашай кафедры Тамара Пятроўна Гараніна. Глыбінная сутнасць гэтага чалавека — у жыццёвай цэласнасці, падпарадкаванай зацвярджэнню чалавечнасці, дабра, высокай духоўнасці.

Тамара Пятроўна адносіцца да тых людзей, якія поўнасцю выяўляюць сваю індывідуальнасць у прыналежнасці да значных грамадскіх спраў. Яна — вопытны лектар, педагог, этык не проста па сваёй кваліфікацыі, а па ўнутранаму прызванню. Этычны пачатак асвятляе і абагачае сабой усе бакі жыцця і дзейнасці Тамары Пятроўны. І ў гэтым — аснова яе творчай, беспакойнай, трапяткой і чулай натуры.

Як арганізатар народнага універсітэта маральна-эстэтычнага выхавання студэнтаў, Тамара Пятроўна аддае яму шмат духоўных сіл і энергіі, стваральнага парыву. Гэта тая справа надзвычайнай выхаваўчай значнасці, у якой яна ў поўнай меры праяўляе свае арганізатарскія здольнасці і духоўную сталасць. Цяжка пераацаніць ролю народнага універсітэта ў фарміраванні маральнай і эстэтычнай культуры, абагачэнні духоўных патрэб, пашырэнні кругагляду студэнцкай моладзі. Тамара Пятроўна далучае да супрацоўніцтва ў народным універсітэце як выкладчыкаў, так і творчую інтэлігенцыю — усіх, хто захоплены мастацтвам, хто можа адухатварыць студэнцтва ідэаламі прыгажосці і дабра.

Сёлета народны універсітэт ГДУ стаў пераможцам Усесаюзнага агляду-конкурсу народных універсітэтаў культуры і ў лютым 1987 года будзе прадстаўлены на ВДНГ СССР.

Духоўная шчодрасць і чуласць, уменне суперажіваць, сціпласць прынеслі вялікую павагу да Т. П. Гаранінай усіх, хто хоць раз меў магчымасць адчуць яе дабрату і асабістую абаяльнасць. Яна — гуманіст у поўным сэнсе гэтага слова, таму што сардэчны слых, адчуванне другога чалавека, накіраванасць на яго, здольнасць разумець людзей, клапаціцца аб іх складаюць сэрцавіну яе ладу жыцця.

Шырокі дыяпазон Т. П. Гаранінай у грамадска-палітычным жыцці горада і вобласці. Ва ўсіх сваіх імкненнях яна звернута да людзей, да іх думак і пачуццяў. Але чым бы ні займалася Тамара Пятроўна, — ці нясе яна людзям этычныя веды як пазаштатны лектар абласнога і гарадскога камітэтаў партыі і выкладчык вячэрняга універсітэта марксізму-ленінізму, ці займаецца як кіраўнік сектара маральнага выхавання інстытута сацыялагічных даследаванняў пры гаркоме КПБ вывучэннем думак працоўных па хвалюючых пытаннях, ці праводзіць пасяджэнне навукова-метадалагічнай секцыі ў таварыстве «Веды», — усюды яна выконвае свае абавязкі не фармальна, а па ўнутранай маральнай патрэбе.

Грамадзянская пазіцыя, творчы духоўна-маральны патэнцыял, якасці інтэлігентнасці, талент чалавечнасці, якія ўласцівы Т. П. Гаранінай, дазваляюць гаварыць пра яе як аб сапраўды сучаснай асобе, усведамляючай усю меру адказнасці за свой прафесіянальны, грамадскі і чалавечы абавязак.

Л. НЯДЗЕЛЯ,
загадчыца кафедры этыкі, эстэтыкі і навуковага атэізму, дацэнт.

ДА ЎВАГІ ДЭЛЕГАТАЎ

23-га снежня ў 15 гадзін у зале пленумаў Цэнтральнага РК КПБ (вул. Сялянская, 14) пачнецца VII справаздачна-выбарная канферэнцыя таварыства «Веды» Цэнтральнага раёна.

Рэгістрацыя дэлегатаў з 14 гадзін.

ВІНШУЕМ!

Рэктарат, партком, грамадскія арганізацыі універсітэта, дэканат гісторыка-філалагічнага факультэта, кафедра рускай літаратуры горача віншуюць асістэнта НЯНАДАЎЦА Аляксея Міхайлавіча з выпадку зацвярджэння яго ВАКам у вучонай ступені кандыдата філалагічных навук.

ВАК прысвоіла вучонае званне дацэнта кандыдатам эканамічных навук А. І. Канашэвічу, Н. П. Пухавай з кафедры палітэканоміі, В. А. Труханаву з кафедры эканомікі працы. Рэктарат, партком, Савет кафедр грамадскіх навук, калегі па працы горача віншуюць іх з гэтай нагоды і жадаюць ім новых поспехаў у навукова-педагагічнай і грамадскай дзейнасці.

ПРАЦОЎНЫ СЕМЕСТР: ЯГО ПРЫЗНАЧЭННЕ

АЦЭНЬВАЦЬ НЕ АГУЛАМ

ВЯЛІКАЕ сацыяльнае значэнне студэнцкіх атрадаў для фарміравання асобы студэнта. Бо фарміраванне адносін да працы, каштоўных арыентацый — гэта працэс значна больш складаны, чым толькі прафесіянальная падрыхтоўка спецыяліста.

Праходзячы школу студэнцкіх атрадаў, моладзь аказваецца ў той рэальнай абстаноўцы, у якой ёй давядзецца працаваць пасля заканчэння ВНУ, пазнае дзеянні механізма, які прыводзіць у рух складаны ланцужок вытворчых адносін.

Чаму ж у апошні час мы сталі часта сустракацца з такой з'явай як нежаданне некаторых студэнтаў прымаць удзел у трэцім працоўным семестры? І што прыцягвае тых, хто з году ў год едзе са студэнцкім атрадам працаваць на самых розных аб'ектах народнай гаспадаркі? Каб разабрацца ў пастаўленых і іншых пытаннях, штаб працоўных спраў матэматычнага факультэта правёў у студэнцкім кафэ вечар-дыспут «Студэнцкі атрад — што гэта такое?» У размове прынялі ўдзел студэнты-першакурснікі, байцы і камандзіры атрадаў, актывісты працоўных семестраў.

Чаму студэнты едуць у будатрад? Для таго, каб зарабіць грошай або каб добра і весела правесці час? Адказ на гэтыя пытанні было нялёгка. Але ўсе прысутныя прыйшлі да вываду, што ў рамантыкі студэнцкага атрада ёсць асаблівая ўласцівасць, неад'емная складаючая — сур'ёзныя працоўныя абавязацельствы, якія студэнты бяруць на сябе і ў выкананні якіх яны зацікаўлены маральна і матэрыяльна. Менавіта ўдалае спалучэнне маральнага і матэрыяльнага стымулаў удзелу ў патрыятычным руху забяспечыла папулярнасць і перспектыўнасць гэтай формы працоўнай дзейнасці.

«Рамантыка для студэнта — у працы» — вось думка пяцікурсніцы, камісара навукова-вытворчага атрада Ларысы Сініла. У студэнцкага атрада ёсць шмат добрых і карысных традыцый: аказаць дапамогу калгасу, дзе атрад вядзе будаўнічыя работы, у нарыхтоўцы кармоў, дапамагчы мясцовай аптэцы ў зборы лекавых раслін. Але ці можа гэта зрабіць атрад, месца дыслакацыі якога — інтэрнат на адной з цэнтральных вуліц горада? Таму нельга агулам даваць заданні атрадам, не ўлічваючы іх спецыфіку. Гэта і ёсць фармалізм, які адштурхоўвае студэнтаў ад работы ў атрадзе, зніжае аўтарытэт камандзіраў і камісараў. Ці не таму ў апошні час знізілася цікавасць студэнтаў да работы ў трэцім семестры?

Большасць выпускнікоў матфака будуць працаваць у школах. У сувязі з гэтым вялікае значэнне набывае работа педагагічных атрадаў. Сёлета на факультэце іх было шэсць. Працавалі добра, мелі падзякі адміністрацыі лагераў. Але пры падвядзенні вынікаў працоўнага семестра штаб працоўных спраў універсітэта ўлічваў толькі тыя атрады, якія ўдзельнічалі ў матэрыяльнай вытворчасці. Як жа так?!

Мэтай таго вечара было таксама далучэнне першакурснікаў у рады байцоў студэнцкіх атрадаў. Яны задавалі шмат пытанняў чацвёртакурсніцы Алене Гаўрылавец. У 1984 годзе яна была байцом атрада «Мерыдыян», у 1985 — камандзірам СА «Маладзёжны», а сёлета — камісарам Буда-Кашалёўскага занальнага штаба. Па выніках працоўнага семестра-86 Алена прызнана лепшым камісарам вобласці. Адказваючы на пытанні першакурснікаў, яна сказала: «Мяне захапляе ідэя: студэнцкаму атраду — самакіраванне. Камандзір — студэнт, майстар — студэнт, урач — студэнт, повар — студэнт або навучэнец прафтэхвучылішча, не кажучы ўжо аб душы атрада — яго камісару. 23-гадовы вопыт работы студатрада сведчыць аб тым, што ідэя самакіравання сябе апраўдала. Трэба выкарыстоўваць гэту ідэю ва ўсім студэнцкім жыцці».

Шмат гаварылася на вечары аб традыцыях і рытуалах у студатрадах. Успаміналіся цікавыя эпізоды з іх жыцця, выконваліся песні. Запамяталіся першакурснікам жартоўныя конкурсы. У іх яны праявілі кемлівасць і знаходлівасць, даказалі, што таксама вартыя звання байца СА.

На вечары былі падведзены вынікі працоўнага семестра студэнтаў матэматычнага факультэта. За актыўны ўдзел у ім узнагароджаны граматамі камітэта камсамола матфака камандзір жывёлагадоўчага атрада «Сож» М. Вяроўкіна, камандзір атрада «Алеся» В. Задоркіна, камандзір і камісар СА «Світанак» С. Скапцова і С. Міхайлава, камандзір атрада «Градыент» Г. Кулагін і камісар СА «Дружба-86» К. Вдавенка. Пераможцы сацыялістычнага спаборніцтва сярод студэнцкіх атрадаў удастоены таксама каштоўных падарункаў і прэмій.

Вельмі шкада, што не прысутнічалі на гэтым вечары члены штаба працоўных спраў універсітэта, работнікі камітэта камсамола ГДУ. Думаецца, што ім было аб чым пагаварыць з актывістамі студэнцкага патрыятычнага руху нашага факультэта. Асабістыя кантакты даюць значна больш карысці, чым абдумванне справаздач камандзіраў студатрадаў і іншай дакументацыі ў цішыні кабінета.

К. ВДАВЕНКА,
старшыня штаба «Камсамольскага пражэктара» матэматычнага факультэта.

НА ТЭМЫ МАРАЛІ

ПАДМАН

...Юрый нярвова пазіраў на гадзіннік. Аўтобус будзе з мінуты на мінуту, а аднаго байца яго атрада ўсё яшчэ няма.

— У чым справа? Што магло здарыцца? — думкі камандзіра змянілі адна другую.

А калі, нарэшце, Міхаіл Энцін з'явіўся, то яго словы для ўсіх байцоў атрада былі нібы гром з яснага неба:

— У Хойнікі не паеду. Па заданню абкома камсамола прымаю ўдзел у эвакуацыі дзяцей на поўдзень.

У дарозе да Хойнік рабяты абмяркоўвалі нечаканую навіну. Усіх аднолькава цікавіла: чаму Міхаіл сказаў аб гэтым у самы апошні момант? У многіх закрадвалася адна назойлівая думка, але ўслых ніхто яе выказаць не адважыўся. Яшчэ і яшчэ раз аналізуючы пачутае перад самым ад'ездам, камандзір Ю. Тарасенка падумаў:

— Не, не мог Міхаіл сказаць няпраўду.

Падман выявіўся праз тры тыдні, калі ў саўгас «Вялікаборскі» Хойніцкага раёна, дзе атрад «Эканаміст» будаваў жыллё для эвакуіраваных з зоны Чарнобыльскай АЭС, прыехалі работнікі абласнога штаба СБА, сакратар абкома ЛКСМБ Т. Кабанава. На яе пытанне, чаму ў атрадзе адсутнічае адзін баец, камандзір і камісар далі тлумачэнне, нагадалі тую размову, якая адбылася з М. Энціным перад ад'ездам. Абурэнню Т. Кабанавай не было межаў:

— Ніякага задання ад абкома камсамола Энцін не атрымліваў.

Аб падмане, натуральна, стала вядома ў камітэце камсамола універсітэта. Дзе шукаць здрадзіўшага атраду «байца»?

— Ён на поўдні, працуе ў піянерскім лагеры, — растлумачыла маці М. Энціна, якую выклікаў ва універсітэт сакратар камітэта камсамола ГДУ Алег Дземідзенка.

...У яго вачах сакратар не ўбачыў вінаватага выразу, раскаяння, калі Міхаіл з'явіўся ў камітэце камсамола, тэрмінова выкліканы з поўдня. І пасля сур'ёзнай, прынцыповай размовы з А. Дземідзенкам многага Энцін так і не зразумеў. Інакш не павёў бы сябе проста абуральна, нахабна ў атрадзе, куды ўсё ж вымушаны быў паехаць: праз дзень самавольна, без папярэджання камандзіра ці камісара, ён кінуў усё і падаўся ў Гомель на... вяселле да сябра.

Цярпець такое ад камсамольца, які ў заяве аб залічэнні яго ў састаў атрада пісаў: «са Статутам азнаёміўся, абавязваюся выконваць», байцы «Эканаміста» не маглі. 28-га чэрвеня сабралі сход, на парадак дня якога вынеслі персанальную справу камсамольца Міхаіла Энціна. Выступіўшыя на ім камандзір Ю. Тарасенка, байцы Г. Матаранка, Г. Дашук, С. Пінчук, Я. Белаш, Г. Лапінскі выказалі агульную думку: «М. Энцін заслугоўвае самага суровага пакарання». Пастанавілі: адлічыць яго з радоў атрада, прасіць камітэт камсамола, рэктарат універсітэта аб выключэнні з радоў ВЛКСМ і ліку студэнтаў ГДУ. Галасавалі за такое рашэнне аднагалосна.

Прасіць прабачэння ў таварышаў, прызнаць сваю віну было не ў характары М. Энціна. «Пакрыўджаным» ён прыйшоў у камітэт камсамола універсітэта: «Паўздзейнічайце» на атрад, ён адмаўляецца мяне прыняць». Тут яму зноў далі зразумець: шукаць падтрымкі ў кагосьці, самому нічога не рабіць для таго, каб загладзіць віну — не варта.

Трэба ўсё ж аддаць належнае калектыву атрада «Эканаміст», які пасля таго сходу, што вынес Энціну суровае пакаранне, вырашыў даць яшчэ адну магчымасць юнаку выправіцца, усвядоміць сваю віну. Як жа рэалізоўвае гэтую магчымасць М. Энцін? Шчыра кажучы, прыкметнага працалюбства, стараннасці ў рабоце за ім усё роўна не заўважылі. А ў канцы лета паўстала пытанне аб неабходнасці яшчэ застацца студэнцкаму атраду ў Хойніцкім раёне, каб завяршыць будаўніцтва жылля трапіўшым у бяду людзям. Згоду на гэта далі ўсе байцы «Эканаміста» (з іх адабралі потым 15 найбольш кваліфікаваных у будаўнічай справе). Прамаўчаў жа толькі адзін Энцін. Свае паслугі не прапанаваў. Пазней, у канцы жніўня, пры сустрэчы А. Дземідзенкі з М. Энціным у адзін з выхадных дзён у Гомелі сакратар задаў яму пытанне:

— Ты застанешся працаваць у Вялікім Бары ў верасні?

Адказ быў зноў адмоўны:

— Мне ўжо прыгатавана месца фізрука ў адным з піянерскіх лагераў на поўдні.

Менавіта тады лёс даваў Энціну апошні шанц: дакажы на справе, што ты ўсё змог правільна пераасэнсаваць у сваіх паводзінах, прызнай дапушчаныя памылкі. Застанься і папрацуй тут, дзе кожныя рабочыя рукі на ўліку, дзе так чакаюць даху над галавой эвакуіраваныя сем'і. Але той зноў спакусіўся на лёгкае жыццё. Усё ў тых жа цёплых краях...

Складаная, экстрэмальная абстаноўка, якая назіралася ў нашай вобласці ў сувязі з аварыяй на Чарнобыльскай АЭС, як лакмусавая паперка, выявіла вартасці людзей. Большасць з іх аказаліся маральна стойкімі, чэснымі, чулымі да чужой бяды, гатовымі нават да самаахвяравання. І сярод такіх людзей былі студэнты універсітэта. Яны прынялі ўдзел у фарміраванні і адпраўцы эшалонаў з дзецьмі з небяспечнай зоны за межы вобласці, выязджалі на дэзактывацыю ў г. п. Брагін, цеплынёй і клопатамі акружылі маці і іх дзяцей, часова паселеных у санаторыі-прафілакторыі ГДУ. Аднымі з першых у горадзе сабралі камсамольцы групы Г-11 гісторыка-філалагічнага факультэта грошы ў фонд дапамогі г. Чарнобылю. Усе атрады будаўнічага напрамку, сфарміраваныя ва універсітэце, не паехалі за межы вобласці, як планавалася, а засталіся на Гомельшчыне будаваць жыллё для перасяленцаў.

Красамоўныя факты! І тым больш агідным на іх фоне выглядаюць паводзіны трэцякурсніка эканамічнага факультэта Міхаіла Энціна, які пасля таго, як стала вядома, што атрад «Эканаміст» замест Ніжневартаўска выязджае ў Хойніцкі раён, паспяшаўся знайсці сабе надзейнае, цёплае месца, далей ад небяспечнай зоны. Сваю ж маладушнасць ён прыкрыў імем абкома камсамола.

Персанальная справа Міхаіла Энціна разглядалася на камсамольскім сходзе групы Т-32, дзе ён вучыцца. Таварышы па вучобе асудзілі яго паводзіны, але, не ведаючы падрабязна ўсяго да канца, не надта строга. Бо галоўнай віной яны лічылі толькі яго несвоечасовы выезд у атрад. Аналагічная сітуацыя склалася і на пасяджэнні камітэта камсамола эканомфака. Калі ж персанальную справу М. Энціна разгледзеў камітэт ЛКСМБ універсітэта, уся сутнасць справы раскрылася поўнасцю. Таму камітэт камсамола пастанавіў: «Выключыць з радоў ВЛКСМ за амаральныя паводзіны, якія праявіліся ў падмане таварышаў, прыкрыцці імем АК ЛКСМБ для таго, каб не выязджаць у будатрад, нежаданне прызнаць сваю віну і аказваць дапамогу ў будаўніцтве жылля перасяленым з зоны Чарнобыльскай АЭС людзям, што несумяшчальна са званнем члена ВЛКСМ і савецкага студэнта. Хадайнічаць перад рэктаратам аб адлічэнні з ліку студэнтаў».

Ці прызнаў сябе вінаватым М. Энцін пасля гэтага? Ці раскаяўся? Не, ён шукаў лазейкі для таго, каб выкруціцца. І ў Цэнтральны РК ЛКСМБ, гарком камсамола падаў апеляцыі на рашэнне камітэта ЛКСМБ універсітэта. Юрыдычна на гэта мае права кожны чалавек. Аднак факты ў гэтых апеляцыях былі выкладзены М. Энціным ў скажоным выглядзе. Зноў ён пайшоў на падман: пісаў, што яго незаслужана сурова пакаралі толькі за нявыезд у студэнцкі атрад.

На пасяджэнні бюро Цэнтральнага РК ЛКСМБ, якое разглядзела апеляцыю М. Энціна, была вынесена пастанова: «зацвердзіць рашэнне камітэта камсамола ГДУ аб выключэнні з радоў ВЛКСМ за парушэнне Статута ВЛКСМ, Статута СБА...». Бюро гаркома ЛКСМБ прыняло такое ж рашэнне. Загадам па універсітэту ад 9 снежня г. г. за амаральныя паводзіны Міхаіл Энцін выключаны з універсітэта.

Здавалася б, на гэтым можна паставіць кропку. Зло пакарана. Але паўстае нямала пытанняў. Чаму камсамолец, у вучобе добры студэнт, да таго ж былы камсорг, аказаўся такім прыстасаванцам, чалавекам з нікчэмнай душой, які шукаў для сябе толькі выгаду? Чаму, з'яўляючыся камсоргам групы, плаціў камсамольскія ўзносы толькі са стыпендыі, хаця працаваў летам у будатрадзе, а пасля заняткаў — вартаўніком у ведамаснай ахове? Чаму мог з такім нахабствам ужо ў той час, калі стаяла пытанне аб яго выключэнні з універсітэта, прыйсці ў прафком студэнтаў і прасіць пуцёўку ў санаторый-прафілакторый, хаця толькі што знаходзіўся там? Калі паспеў стаць такім самаўпэўненым, іранічным у адносінах да іншых? Гэтыя пытанні не рытарычныя. На іх трэба знайсці адказы студэнтам эканамічнага факультэта, камсамольцам універсітэта. Паўсядзённая нецярпімасць да ўсяго негатыўнага, што ёсць у паводзінах, характары таварыша па вучобе, смелае выкрыццё ўсіх недахопаў не дазволяць узрасціць у душы маладога чалавека такія рысы, якія праявіліся ў былога камсамольца М. Энціна.

Страціць давер'е людзей, асабістае сумленне — лёгка. Вярнуць жа добрае імя — вельмі цяжка. Суровы ўрок, які атрымаў М. Энцін, не павінен прайсці для яго бясследна. Няхай ён навучыць юнака знаходзіць сапраўдныя каштоўнасці ў чалавечым жыцці, у якім падману і маладушнасці няма месца.

Т. ДУБЯК.

СТУДЭНЦКАЯ ТВОРЧАСЦЬ

МУЗЫКА НА ТРАІХ

Былі кветкі і апладысменты, усмешкі і цёплыя словы падзякі сяброў, гледачоў. А яны стаялі на сцэне ўсхваляваныя, крыху разгубленыя і шчаслівыя. Гэты вечар быў асаблівым, адказным, таму што менавіта з творчай справаздачы іх невялікага калектыву, якая прайшла з вялікім поспехам, пачынала жыццё яшчэ адна традыцыя ў студэнцкім клубе мастацкай самадзейнасці універсітэта.

У кожнага з траіх да музыкі быў свой шлях. Святлана Касаева «захварэла» ёй яшчэ ў школьныя гады. У дзяўчыны любоў да музыкі проста не магла не з'явіцца, бо расла яна ў сям'і, дзе не ўяўляюць жыцця без песні, мастацтва. Маці і бацька, бабуля і дзядуля, брат — усе вельмі любяць спяваць, і кожны можа іграць на тым ці іншым музычным інструменце. У доме Касаевых — фартэпіяна і акардэон, гітара і гармонік. А Святлана зрабіла для сябе адзіны і канчатковы выбар — фартэпіяна, закончыла па яго класу музычную школу. Але была ў яе душы пастаянная патрэбнасць пісаць музыку самой. Адна за адной пачалі з'яўляцца яе песні.

Спявае, колькі сабе памятае, і Ларыса Міхаленка. Ужо ў першым класе стала ўдзельніцай гарадскога фестывалю мастацкай самадзейнасці, прысвечанага 30-годдзю Перамогі. У творчай біяграфіі Ларысы — таксама музычная школа па класу фартэпіяна. І як у Святланы — спробы ў аўтарскай песні.

Лёс звёў дзяўчат на матэматычным факультэце ГДУ. Цяпер яны з усмешкай успамінаюць, як былі спачатку канкурэнткамі на факультэцкім конкурсе «Ану, першакурснікі!» Штуршком для аб'яднання дзвюх творчых натур у адно цэлае стала прапанова старшакурснікаў: «Паспрабуйце выступаць разам». З таго часу вядзецца адлік творчай біяграфіі іх песеннага саюза. Дзяўчаты спяваюць аб міры, каханні, дружбе, усім, што блізка сэрцу кожнага чалавека. За паўтара года ў іх было шмат выступленняў у адказных конкурсах і фестывалях.

«Другое дыханне», новы творчы ўздым з'явіліся з прыходам у іх невялічкі калектыў студэнта біялагічнага факультэта Алега Сацюка. Юнаку таксама вельмі блізка аўтарская песня. Сам ён, праўда, музыку не піша, але сур'ёзна займаецца ігрой на скрыпцы. Быў час, калі Алег перастаў іграць на ёй. Але знаёмства з песнямі С. Касаевай і Л. Міхаленка настолькі ўзрушыла яго, што ён проста не змог не вярнуцца да свайго ранейшага захаплення. І вось цяпер яго пранікнёная ігра на скрыпцы вельмі ўдала дапаўняе выступленне дзяўчат.

Творчая сустрэча з салістамі студэнцкага клуба «Маладосць» С. Касаевай, Л. Міхаленка і А. Сацюком, на якой прагучалі песні, напісаныя дзяўчатамі раней, і зусім новыя, песні савецкіх кампазітараў, пераканаўча паказала: поспех прыходзіць да тых, хто не спыняецца на паўдарозе ў сваіх пошуках, а знаходзіць усё новыя фарбы.

Т. НІКАЛАЕВА.

НА ЗДЫМКУ: Л. Міхаленка, А. Сацюк, С. Касаева пасля творчай сустрэчы з гледачамі.

Фота П. Страіцелева.

НЕ ЗАБУДЗЕМ ТРАДЫЦЫЙ БАЦЬКОЎ

У студэнтаў, слухачоў факультэта «Чалавек і кніга» народнага універсітэта маральна-эстэтычнага выхавання адбылася сустрэча з воінамі, якія выконвалі свой інтэрнацыянальны абавязак у Афганістане.

Вечар адкрыў афіцэр Гомельскага гарнізона І. Р. Марцін. Яму давялося дапамагаць афганскаму народу адстойваць заваёвы красавіцкай рэвалюцыі. На грудзях Ігара Рыгоравіча — ордэн Чырвонай Зоркі. Ім ён узнагароджаны за выдатную службу, здзейснены подзвіг.

Пяцікурснік фізічнага факультэта Міхаіл Жукевіч прыйшоў на сустрэчу, каб таксама падзяліцца сваімі ўспамінамі аб службе ў Афганістане. Побач з камсамольскім значком на лацкане яго пінжака — медаль «За адвагу».

З вялікай увагай слухалі ўсе і ўдзельніка Вялікай Айчыннай вайны дацэнта В. Р. Сіманава. Нялёгкі, складаны лёс у Вячаслава Рыгоравіча. Вучобу перапыніла вайна. Баявыя дзеянні ў радах Чырвонай Арміі, палон. Адзін з уцёкаў адтуль быў удалым. Потым — удзел у партызанскай барацьбе, дзеючая армія. Штурм Кенігсберга, баі ў Манчжурыі. А пасля дэмабілізацыі — працяг вучобы, навуковая работа. І вось ужо шмат гадоў Вячаслаў Рыгоравіч аддае свае веды студэнтам, выхоўвае моладзь.

А потым студэнты выступалі з эстраднымі мініяцюрамі, песнямі, вершамі. Цёпла сустракалі ўсе прысутныя выступленні А. Іванейчыка, М. Пракапенка, Т. Кляпковай, Ю. Трацэнкі.

У той вечар у студэнцкім кафэ быў пакладзены пачатак моцнай дружбы студэнтаў і воінаў Савецкай Арміі, ветэранаў.

А. КІРУШКІН, студэнт гр. Ф-14 фізічнага факультэта.

МЕРЫ ПРЫНЯТЫ

ДЛЯ НЕДАПУШЧЭННЯ ПАРУШЭННЯ ДЫСЦЫПЛІНЫ

У нашай газеце за 22 лістапада быў змешчаны матэрыял «Мацаваць дысцыпліну» з пасяджэння рэктарата. У ім ішла размова аб выніках праверкі захавання выкладчыкамі і супрацоўнікамі працоўнай дысцыпліны, прыводзіліся факты асобных парушэнняў правілаў унутранага распарадку.

10 снежня па універсітэту выдадзены загад аб спагнаннях, накладзеных на парушальнікаў працоўнай дысцыпліны. За спазненне на лекцыі загадчык кафедры гісторыі КПСС В. У. Матусевіч, дацэнты А. І. Максімовіч, Л. А. Салохіна, асістэнт І. І. Лячэк з кафедры аналізу гаспадарчай дзейнасці, ст. выкладчыца М. Ф. Рудзінская з кафедры нямецкай і французскай моў і выкладчыца Г. Я. Пратапопава з кафедры англійскай мовы строга папярэджаны.

Загадчыку кафедры фізікі цвёрдага цела прафесару В. А. Балакіну і дацэнту кафедры агульнай фізікі В. Р. Пінчуку ўказана на неабходнасць строгага захавання правілаў афармлення ад'езду ў службовую камандзіроўку.

Старшаму інжынеру лабараторыі «Сінтэз» Ц. П. Раманаву, ст. н. с. А. І. Разанцаву, м. н. с. А. І. Парукаву і лабаранту кафедры інжынернай геалогіі і гідрагеалогіі Л. М. Епішавай за спазненне на работу без уважлівых прычын строга ўказана.

Ад загадчыка лабараторыі «Сінтэз» дацэнта У. М. Мізгайлава запатрабавана ўзмацніць кантроль за работай падначаленых яму супрацоўнікаў.

Дэкану эканамічнага факультэта прафесару У. Д. Арэшчанку, дэкану фізічнага факультэта дацэнту М. В. Максіменку ўказана на недастатковы кантроль за выкананнем правілаў унутранага распарадку і арганізацыяй вучэбнага працэсу ў групах.

Ад дэканаў факультэтаў, загадчыкаў кафедр і кіраўнікоў іншых структурных падраздзяленняў запатрабавана ўзмацніць кантроль за выкананнем правілаў унутранага распарадку з мэтай паляпшэння працоўнай дысцыпліны сярод выкладчыкаў і супрацоўнікаў.

Звернута ўвага ўсяго прафесарска-выкладчыцкага саставу і супрацоўнікаў, што пры паўтарэнні падобных фактаў парушэння правілаў унутранага распарадку будуць прымацца больш строгія меры.

НА ШЛЯХУ ПЕРАБУДОВЫ

ВЫМЯРЭННЯМ — ДАКЛАДНАСЦЬ

За апошнія гады ў нашым універсітэце значна ўзрасла роля навуковых даследаванняў па важнейшай тэматыцы. У сувязі з гэтым даволі актуальным стала і іх метралагічнае забеспячэнне (МЗ), якое патрабуе дакладных вымярэнняў і строгага захавання патрабаванняў стандартаў. Аднак з-за недастатковага ўзроўню метралагічнай падрыхтоўкі прафесарска-выкладчыцкага саставу, навуковых супрацоўнікаў і работнікаў службы МЗ ва універсітэце вельмі спрошчана ўяўляецца МЗ НДР.

Метралагічнае забеспячэнне навуковых даследаванняў — гэта комплекс работ, накіраваных на атрыманне правільнай інфармацыі аб даследуемых працэсах і аб'ектах. Ён ахоплівае шэраг пытанняў: ацэнку дакладнасці параметраў распрацоўваемых тэхналагічных працэсаў і прыстасаванняў; ацэнку іх дакладнасці, правільны выбар метадаў сродкаў вымярэнняў пры правядзенні эксперыментальных даследаванняў; забеспячэнне дакладнасці вынікаў вымярэнняў, правільнага выкарыстання метралагічных тэрмінаў і паняццяў і г. д.

Як правіла, навуковыя даследаванні ва універсітэце маюць фундаментальны характар і вынікі прадстаўляюцца ў выглядзе навуковай справаздачы. Метралагічнае забеспячэнне гэтых работ, у тым ліку і дысертацый, практычна не праводзіцца. Што датычыць навуковых даследаванняў непасрэдна па МЗ, то яны толькі пачынаюцца. Тым не менш, у літаратуры ўжо ёсць пэўныя прапрацоўкі па МЗ навуковых даследаванняў. Асноўнымі відамі гэтых работ у ВНУ з'яўляюцца метралагічныя прапрацоўкі (МП) і экспертыза (МЭ). Гэта — справа службы стандартызацыі універсітэта. Яна павінна быць пашырана, укамплектавана ў асноўным выпускнікамі фізічнага факультэта і прадстаўніком кожнага факультэта, які прайшоў курсы павышэння кваліфікацыі. Навуковае кіраўніцтва па МЗ НДР павінна ажыццяўляцца нашай кафедрай праз пастаянна дзеючы навуковы семінар. У такіх умовах можна вырашаць задачы метралагічнага абслугоўвання сродкаў вымярэнняў (улік, рамонт, праверку), МП і МЭ справаздач аб НДР, распрацоўку неабходнай навукова-тэхнічнай дакументацыі (стандартаў прадпрыемства, інструкцый, методык), ацэнку сіл і магчымасцей самой метралагічнай службы і выпрацоўку форм яе ўзаемадзеяння з усімі кафедрамі ГДУ. Каб работа скранулася з месца, набыла паскарэнне, неабходна загадам па універсітэту распрацаваць і зацвердзіць «Часовае палажэнне аб аддзеле стандартызацыі і метралогіі». Прыкладны пералік асноўных задач наступны: распрацоўка тэарэтычных, метадычных, тэхніка-эканамічных, арганізацыйна-прававых асноў МЗ НДР ва універсітэце; правядзенне МЭ справаздач НДР, тэхнічных заданняў на НДР, а таксама метадычных кіраўніцтваў і вучэбных дапаможнікаў; арганізацыя ўліку і фарміравання парку сістэмы вымярэнняў (СВ), рэгулярнай праверкі прымяняемых у НДР СВ, метралагічнай атэстацыі распрацаваных кафедрамі нестандартызаваных СВ (НСВ), стварэнне банка метадаў вымярэнняў, распрацоўка прынцыпаў іх класіфікацыі і рэкамендацыі па рацыянальнаму прымяненню, арганізацыя і правядзенне навуковых даследаванняў з мэтай распрацоўкі метадаў і сродкаў вымярэнняў. Уключаецца таксама распрацоўка і ўкараненне АСК «Метралогія», якая складаецца з дзвюх інфармацыйна-пошукавых сістэм (метадаў і сродкаў вымярэнняў); аналіз эфектыўнасці выкарыстання СВ і ўстанаўленне рацыянальнай наменклатуры парка СВ, арганізацыя пракату СВ (універсітэт можа стаць галаўной арганізацыяй у г. Гомелі); падрыхтоўка і павышэнне кваліфікацыі выканаўцаў НДР у галіне метралогіі і МЗ НДР; выкананне асабліва дакладных вымярэнняў па заказах падраздзяленняў універсітэта і пабочных арганізацый.

Такі шырокі спектр задач можа стаць штуршком для сістэмнага комплекснага падыходу да праблемы МЗ НДР.

Функцыяніраванне асноўных падсістэм МЗ НДР ўяўляецца наступным: фармальна-адміністратыўны (галоўны метролаг — намеснікі дэканаў па НДР — намеснікі загадчыкаў кафедр па НДР), а таксама нефармальны і ў перспектыве найбольш выніковы (метролагі-куратары аддзела — эксперты-метролагі кафедр).

Падрыхтоўка кантынгента экспертаў-метролагаў кафедр — новага кампанента сістэмы МЗ НДР — заклікана забяспечыць дасягненне патрэбнага ўзроўню МЗ усіх выконваемых ва універсітэце навукова-даследчых работ. Статус эксперта-метролага павінен быць замацаваны «Часовым палажэннем аб эксперце-метролагу кафедры».

Важнейшым кампанентам сістэмы МЗ НДР на сённяшні дзень з'яўляецца матэрыяльна-тэхнічная база, г. зн. парк СВ. Паўстала неабходнасць прывядзення яго ў адпаведнасць з патрабаваннямі, вынікаючымі з выконваемых НДР. Гэта пастаноўка на ўлік і метралагічны кантроль усіх СВ ва універсітэце праз АСК, пазбаўленне ад непрыгодных, фізічна і маральна ўстарэлых і набыццё новых сучасных СВ.

Аднак улік СВ, як і яго аўтаматызацыя — толькі адна са складаючых комплекса работ па метралагічнаму абслугоўванню СВ. Іншыя — гэта рамонт і праверка серыйна выпускаемых СВ і метралагічная атэстацыя (МА). Натуральна, гэта работа павінна быць праведзена сумесна з кафедрай фізічнай метралогіі пры адпаведным выдзяленні плошчаў, штатных правяральшчыкаў і інжынераў рамонтнікаў.

Усё больш важнай складаючай часткай метралагічнага абслугоўвання з'яўляецца атэстацыя НСВ. Хаця НДР ва універсітэце завяршаецца стварэннем адзінкавых экземпляраў вымяральных прыбораў, так ці інакш яны належаць метралагічнай атэстацыі. Для павышэння практычнай зацікаўленасці распрацоўшчыкаў у метралагічнай атэстацыі НСВ патрэбны матэрыяльныя і маральныя стымулы.

Не менш важнымі з'яўляюцца і ўласныя навуковыя даследаванні метралагічнай накіраванасці, якія праводзяцца на кафедры фізічнай метралогіі. Напрыклад, распрацоўка метадаў высокадакладных (на ўзроўні эталона) вымярэнняў шурпатасці паверхні, значэнне квантавага выхаду люмінісцэнцый, індзікацыі СВЧ палей і інш. Створаная вымяральная лабараторыя па ўказаных пытаннях з'яўляецца першым этапам МЗ НДР нашай кафедры. Мы лічым неабходным стварэнне гаспразліковай абласной вымяральнай лабараторыі пры ГДУ. Функцыі яе могуць быць не толькі ў рамках забеспячэння адзінства і дакладнасці вымярэнняў.

Неабходна забеспячэнне іх аптымальнай дакладнасці. Тут разумеецца такая дакладнасць вымярэнняў, пры якой мінімізіруюцца, напрыклад, сума агульных затрат і страт, абумоўленых: забеспячэннем патрабуемых якасці і колькасці сродкаў вымярэнняў, методык іх выканання, неабходнасцю пастаяннага падтрымання іх патрабуемага ўзроўню; няправільнымі рашэннямі, прымаемымі па выніках вымярэнняў па прычыне адрознення прымяняемых метадаў і сродкаў ад ідэальных. Могуць, у выпадку неабходнасці, прымяняцца і іншыя крытэрыі аптымізацыі.

У цяперашні час распрацоўваюцца і рэалізуюцца праграмы МЗ буйных комплексных народнагаспадарчых праблем. Такім чынам, праблема МЗ перарастае з галіновай у міжгаліновую. У святле гэтага МЗ НДР ва універсітэце варта надаць асабліваe значэнне.

М. АЛЯШКЕВІЧ,
загадчык кафедры фізічнай метралогіі, кандыдат фізіка-матэматычных навук.

Як мы паведамлялі ўжо, сёлета загадчык кафедры матэматычнага аналізу дацэнт І. М. Бруй праходзіў павышэнне кваліфікацыі ў Венгерскай Народнай Рэспубліцы. У сваім артыкуле, змешчаным у нашай газеце за 22 лістапада г. г., ён расказаў аб адукацыі ў дружалюбнай краіне. Сёння Ігар Мікалаевіч знаёміць чытачоў з Венгерскай Акадэміяй навук.

ВЫШЭЙШЫ НАВУКОВЫ ОРГАН

Венгерская Акадэмія навук была заснавана ў 1825 годзе. З часу сваёй рэарганізацыі ў 1949 годзе ВАН з'яўляецца вышэйшым навуковым органам краіны. У сваёй структуры яна мае 10 навуковых аддзяленняў.

Венгерскай Акадэміяй навук як карпарацыяй вучоных кіруе прэзідэнт, а як дзяржаўнай арганізацыяй — генеральны сакратар.

Акадэміі навук падведамасна Вышэйшая атэстацыйная камісія. Асобам, якім ВАК прысуджае ступень доктара і кандыдата навук, назначаецца адпаведны штомесячны аклад.

Спецыяльны даведнік «Венгерская Акадэмія навук» выдадзены на рускай мове. Адзін экземпляр яго мне падарыў прафесар Янаш Балаж.

Секцыя Ш Венгерскай Акадэміі навук аб'ядноўвае матэматычныя і фізічныя дысцыпліны. Тут сканцэнтраваны значныя навуковыя сілы: 17 сапраўдных членаў і 13 членаў-карэспандэнтаў ВАН. Хочацца назваць прозвішчы некаторых з іх, з кім мне давялося пазнаёміцца. Гэта Ласла Лейндлер (матэматычны аналіз), Андраш Хайнал (тэорыя мностваў, тапалогія тэорыі мностваў, камбінаторыка), Акаш Часар (тэорыя функцый сапраўднага пераменнага, агульная тапалогія), Пал Эрдэёш (тэорыя лічбаў, тэорыя мностваў).

У сваёй першай карэспандэнцыі я ўжо адзначаў, што акадэмікі А. Хайнал і А. Часар займаюць кіруючыя пасады ў сталічным універсітэце імя Л. Этвеша. Навукова-даследчы інстытут Венгерскай Акадэміі навук размешчаны зусім блізка ад комплексу будынкаў факультэта прыродазнаўчых навук універсітэта. Хадзьба займае менш часу, чым у нас пераход з корпуса № 2 у галоўны корпус. У названым навукова-даследчым інстытуце мне давялося бачыць, як прафесар Альберт Арпад праводзіў семінарскія заняткі са старшакурснікамі.

Ва універсітэце імя А. Йожэфа (горад Сегед) працуюць тры акадэмікі-матэматыкі: Ласла Лейндлер — рэктар, Бела Сёкефальві-Надзь — загадчык кафедры матэматычнага аналізу, Карой Тандоры — загадчык кафедры прыкладнога матэматычнага аналізу.

Хочацца звярнуць увагу на тое, як тут шукаюць здольную моладзь і прыцягваюць яе да навукі. Так, акадэмік Пал Эрдэёш у сваіх лекцыях прапануе студэнтам задачы і адпаведныя ўзнагароды за хутчэйшае іх рашэнне. Адна з такіх паведамленых яго лекцый змешчана ў дадатку да манаграфіі: **Эрдэёш П., Спенсер Дж. Імавернасныя метады ў камбінаторыцы. — М.: Мир, 1976.**

За час знаходжання ў Венгрыі я напісаў чатыры навуковыя работы, тры з іх — у сааўтарстве з Іштванам Ио —старшым навуковым супрацоўнікам Матэматычнага інстытута універсітэта імя Л. Этвеша.

І. БРУЙ,
загадчык кафедры матэматычнага аналізу, дацэнт.

НА КНІЖНАЙ ПАЛІЦЫ

ШЫРОКАМУ КОЛУ ЧЫТАЧОЎ

Кнігарня № 19 прапануе кнігі выдавецтва «Універсітэцкае».

Лад жыцця і планаванне сацыяльных працэсаў (пад рэдакцыяй Г. Асмана, І. Пісарэнка). — Мн., 1986.

Сацыялістычны лад жыцця як рэгулюемы сацыяльны працэс — цэнтральная тэма сумеснага даследавання сацыёлагаў СССР, ГДР і ЧССР.

Кніга адрасавана навуковым работнікам, партыйнаму, прафсаюзнаму, гаспадарчаму актыву, прапагандыстам.

Халіраў А. С. Барацьба У. І. Леніна за інтэрнацыянальнае адзінства партыі, 1895—1921 г.г.—Мн., 1985.

Для навуковых работнікаў, выкладчыкаў ВНУ, аспірантаў.

Пірожнік І. І. Асновы геаграфіі турызму і экскурсійнага абслугоўвання. (Вучэбны дапаможнік для геаграфічных спецыяльнасцей ВНУ). — Мн., 1985.

Кніга можа быць выкарыстана спецыялістамі па эканамічнай і сацыяльнай геаграфіі, работнікамі турысцкіх арганізацый.

Федарук А. Т. Вопыт інтрадукцыі драўнінных ліставых раслін у Беларусі. — Мн., 1985.

У манаграфіі даюцца рэкамендацыі па рацыянальнаму выкарыстанню дэндралагічнага фонда рэспублікі. Адрасавана батанікам, выкладчыкам і студэнтам біялагічных спецыяльнасцей ВНУ.

Публіцыстыка беларускіх народнікаў. — Мн., 1983.

У кнігу ўключаны нелегальныя выданні беларускіх рэвалюцыянераў - народнікаў. Разлічана на навуковых работнікаў, студэнтаў.

У Фанскіх гарах на Паміры ёсць скальная вяршыня, якая носіць назву «Барацьбіты за мір».

У летнім сезоне бягучага года група гомельскіх альпіністаў ў складзе выпускніка ГДУ А. Бачарова, інжынера Л. Леўчанка, інжынера-будаўніка В. Мызнікова і аўтара гэтых радкоў зрабіла ўзыходжанне на гэты пік. На ёй гомельскія альпіністы пакінулі запіску наступнага зместу: «Мы, прадстаўнікі г. Гомеля, жадаем міру ўсім народам, і каб нідзе і ніколі жыццё ў віхуры ваенных пажарышчаў не памірала».

У. ЧЫСЦІК,
загадчык лабараторыі ТСН.

НА ЗДЫМКУ: альпіністы каля памятнай дошкі загінуўшым за Радзіму на вяршыне «Барацьбіты за мір».

Фота аўтара.

ВАШ АДПАЧЫНАК

ЗАЎТРА:

З 10 да 14 гадзін. Спартыўна-масавыя мерапрыемствы на эканамічным факультэце (валейбол, міні-футбол, перацягванне каната, настольны тэніс, кулявая стральба, баскетбол). Спартыўная зала 1-га вучэбнага корпуса.

З 14 да 16 гадзін. Заняткі сямейнага спартыўнага клуба. Спартыўная зала № 1.

З 16.30 да 19.30. Спаборніцтвы групы «Здароўе» па валейболу. Спартыўная зала № 1.

ГЛЯДЗІЦЕ Ў КІНАТЭАТРЫ «СПАРТАК»

22—24, 26 снежня. Мастацкі фільм «Новыя амазонкі». Сеансы — 11.30, 13.30, 16, 17.50, 19.40, 21.30.

25 снежня. Сеансы — 10, 13.30, 16, 17.50, 19.40, 21.30.

27—28 снежня. Мастацкі фільм «Дасье чалавека ў «Мерседэсе». Сеансы — **27-га** — 9, 13.30, 16, 18.30, 21; **28-га** — 11.10, 13.30, 16, 18.30, 21.

Асновы здаровага ладу жыцця студэнтаў

ГІГІЕНА РАЗУМОВАЙ ПРАЦЫ

Існуюць тры віды разумовай дзейнасці. Да першага адносіцца лёгкая разумовая праца: чытанне мастацкай літаратуры, размова з цікавым субяседнікам. Усё гэта можа працягвацца доўгі час без з'яўлення стомленасці. Другі від —можна назваць «аператыўным мысленнем», таму што ён характэрны для працы аператараў, дыспетчараў. У студэнтаў — гэта паўтарэнне пройдзенага матэрыялу, рашэнне матэматычных задач па вядомаму алгарытму, пераклад замежнага тэксту. Эфектыўна такая дзейнасць можа працягвацца паўтары-дзве гадзіны. Да трэцяга віда адносіцца работа, якая вызначаецца найбольш высокай інтэнсіўнасцю. Гэта засваенне новай інфармацыі, стварэнне новых уяўленняў на базе старых. Пры гэтым найбольш актыўна функцыяніруюць фізіялагічныя механізмы, што ажыццяўляюць працэсы мыслення і запамінання.

Веданне прыведзенай класіфікацыі павінна дапамагчы студэнтам правільна арганізаваць сваю вучэбную работу.

Спецыялісты па гігіене разумовай працы лічаць, што пры аператыўным мысленні мэтазгодна рабіць перапынкі праз паўтары-дзве гадзіны, а пры трэцім відзе разумовай дзейнасці — праз 40—50 мінут. Трэба падкрэсліць, што мысліцельныя працэсы ў мазгу затухаюць павольна. Таму 5—10-мінутныя паўзы не парушаюць эфектыўнасці наступнага выканання разумовай работы, а наадварот, дапамагаюць узнавіць энергію нейронаў мозгу. У час такога перапынку арганізму карысна даваць фізічную нагрузку (прагулку ці невялікі комплекс гімнастычных практыкаванняў).

Важны ўплыў на прадукцыйнасць разумовай працы аказваюць фізічныя фактары знешняга асяроддзя. Тэмпература паветра павінна быць 18 — 22°, а адносная вільготнасць — 50—70%. Доўгае знаходжанне студэнтаў у памяшканні з тэмпературай 25—27° прыводзіць да значнага напружання фізіялагічных функцый арганізма. Гэта адмоўна адбіваецца на дзейнасці сардэчна-сасудзістай, дыхальнай і іншых сістэм. Для разумовай працы неабходна знаходзіцца ў памяшканні з нармальным утрыманнем кіслароду. Таму аўдыторыі неабходна праветрываць.

На якасць разумовай працы таксама ўплывае шум: ён зніжае працаздольнасць. Нямала спрэчак узнікае вакол пытання аб выкарыстанні музыкі ў працэсе разумовай працы. На нашу думку, музыку лепш за ўсё выкарыстоўваць у час адпачынку. Выкананне складанай работы патрабуе цішыні, якая дапамагае сканцэнтравацца. Трэба адзначыць, што ўплыў музыкі на якасць разумовай працы залежыць ад індывідуальных звычак.

Гігіена разумовай працы прад'яўляе патрабаванні і да адзеяня. Важна, каб яно свабодна абліпала цела, каўнер кашулі ці світэра не сціскаў сасуды шыі. У адваротным выпадку парушаецца кровазабеспячэнне мозгу.

Неабходна кантраляваць сваю асанку. Часта даводзіцца назіраць, як студэнты сядзяць за сталом з сагнутай спіной, нізка схіліўшы галаву. У такім становішчы горш функцыяніруюць лёгкія, сэрца, скрыўляецца пазваночнік. Сядзець трэба, схіліўшы тулава на 75—80° і з прыўзнятай галавой.

Акадэмік Н. Я. Введзенскі распрацаваў агульныя рэкамендацыі для плённай разумовай працы:

— у работу трэба ўцягвацца паступова: як пасля начнога сну, так і пасля адпачынку;

— падбіраць зручны для сябе індывідуальны рытм работы. Аптымальным вучоны лічыць раўнамерны, сярэдні тэмп;

— захоўваць прывычную паслядоўнасць і сістэматычнасць разумовай працы;

— устанавіць правільнае, рацыянальнае чаргаванне працы і адпачынку;

— не пачынаць работу без творчага плана, не імкнуцца ахапіць і запомніць матэрыял з першага разу, мець у запасе час для паўтарэння;

— складаць асабісты канспект вывучаемага матэрыялу, не карыстацца чужымі канспектамі, шырока ўжываць закладкі, каляровыя чарніла, з дапамогай якога можна выдзяляць важныя для засваення матэрыял;

— актыўна ўключаць у рэжым дня заняткі фізічнымі практыкаваннямі.

М. ВУЛАХ,
урач-тэрапеўт паліклінікі № 6, член Таварыства Чырвонага Крыжа.

НАВАГОДНЯЕ СВЯТА

І ДЛЯ ДАРОСЛЫХ, І ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ

27 снежня ў актавай зале адбудзецца Навагодні вечар для выкладчыкаў і супрацоўнікаў ГДУ.

У праграме — музычныя атракцыёны, танцавальныя конкурсы, латарэя, мульт-канцэрт.

На вечар можна прыходзіць з дзецьмі. Для іх рыхтуецца спецыяльная цікавая праграма.

Будзе працаваць буфет.

Пачатак у 19 гадзін.

1-га студзеня ў 12 гадзін для дзяцей выкладчыкаў і супрацоўнікаў у фае 1-га корпуса — Навагодні ранішнік.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

Рэктарат, партком, грамадскія арганізацыі універсітэта, дэканат факультэта фізічнага выхавання, кафедра лёгкай атлетыкі і лыжнага спорту выказваюць глыбокае спачуванне загадчыку кафедры ТРАФІМОВІЧУ Івану Рыгоравічу з выпадку напаткаўшага яго гора — смерці МАЦІ.

А353606

«Гомельский университет» — орган парткома, ректората, комитета ЛКСМБ и профкомов Гомельского государственного университета (на белорусском языке), Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржкамітэта БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю. Гомель, Савецкая, 1. Аб'ём — 1 друк. аркуш. Тыраж 2000 экз.
Наш адрас: вул. Савецкая, 104, п. 3-11, т. 57-16-52.

Заказ 931